

Yttrande

Dnr 4795-2022

Datum 2023-02-09

Handläggare

Olivia Langhamer
Miljöprövningsenheten
olivia.langhamer@havochvatten.se

registrator@naturvardsverket.se
(NV-10905-22)

Yttrande över underrättelse från Finland enligt ECE konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) gällande planer om havsvindkraftsparkerna Noatum Nord och Noatum Syd vid Åland inom Finlands territorialvatten

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten har beretts möjlighet att yttra sig över de planerade havsbaserade vindkraftparkerna "Noatum Nord" och "Noatum Syd" vid Åland. Myndigheten lämnar här följande yttrande.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Havs- och vattenmyndigheten bedömer att planerade projekt kan riskera att medföra gränsöverskridande påverkan under anläggnings- eller driftsfasen på marina däggdjur (säl och tumlare) samt på fisk och fiske.

Havs- och vattenmyndigheten bedömer att Sverige bör medverka i den fortsatta miljökonsekvensbedömningen. Myndigheten lämnar nedan synpunkter kring vad som bör inkluderas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Beskrivning av ärende

Projektområdena ligger i Ålands marina vatten, inom Finlands territorialvatten (Åland). Havsvindparksområdet Noatum Nord har en areal på cirka 680 km², och är beläget drygt 15 km från fasta Åland. Djupet inom området varierar, mellan cirka 10–80 m. Projektets MKB-process omfattar en havsbaserad vindkraftpark. Vindparken Noatum Nord planeras bestå av maximalt 340 turbiner med en maximal höjd på 420 m.

Noatum Syd har en areal på cirka 1 700 km² och är beläget cirka 15 km från fasta Åland, samt cirka 50 km från Kapellskär, Sverige. Av det totala projektområdet är det cirka 620 km² som i ett

första skede bedöms vara ett möjligt byggbart område, detta då det inom projektområdet finns farleder och trafikområden för sjötrafiken vilket begränsar vilka områden som är byggbara. Djupet inom området varierar, mellan cirka 12–100 m. Vindparken Noatun Syd planeras bestå av maximalt 310 turbiner med en maximal höjd på 420 m.

Projektens MKB-processer omfattar två havsbaserade vindkraftparker.

Havs- och vattenmyndigheten erbjuder av Naturvårdsverket möjlighet att lämna synpunkter på underrättelsen från Finland gällande de två planerade vindkraftsprojekteten. Svaren bör fokusera på:

- om det finns behov av att Sverige fortsatt medverkar i miljökonsekvensbedömningen
- synpunkter angående miljökonsekvenser av projektet som kan beröra Sverige
- förmedling av eventuella synpunkter från allmänhet och myndigheter

Motivering

Havs- och vattenmyndigheten anser att den kommande MKB:n bör innehålla en beskrivning av påverkan på tumlare eftersom det finns risk för negativa konsekvenser till följd av buller under både anläggnings- och driftsfasen. Det kan uppstå både beteendestörningar och hörselnedsättning eller permanenta hörselskador hos tumlare vid exponering av ljud under anläggningsfasen. Tumlaren är strikt skyddad genom EU:s Art- och habitatdirektiv som innebär att den ska bland annat upprätthålla gynnsam bevarandestatus. Arten kan förekomma i området, även om den inte är vanligt förekommande.

Hav- och vattenmyndigheten bedömer vidare att det finns risker för negativa konsekvenser på fisk i området till följd av sedimentspridning och buller. En påverkan på vandrande fiskarter i Ålands marina vatten kan potentiellt leda till gränsöverskridande påverkan för Sverige eftersom fiskbestånden delas mellan länderna och lekomyråden i svenska vatten kan påverkas. Behov av skyddsåtgärder med hänsyn till lekperioder för fisk kan behöva vidtas. För de fall området överlappar med fiskvandningsstråk eller fisklekområden kan även en gränsöverskridande påverkan potentiellt uppkomma till följd av projektet.

Generellt anser Havs- och vattenmyndigheten att man i analysen av den gränsöverskridande miljöpåverkan bör inkludera:

- Beskrivning av påverkan på havsmiljödirektivets miljökvalitetsnormer (Ramdirektiv om en marin strategi, 2008/56/EG)
- Förekomst av eventuella skyddade marina områden på svensk sida.
- Förekomst och potentiell påverkan på marina däggdjur.
- Förekomst av fiskpopulationer, lekomyråden och lektider för olika arter samt förekomst av fredningsområden. Under anläggningsfasen kan fiskleken störas till följd av ökad sedimentspridning och buller. Under driftsfasen uppkommer en förändrad bottenmiljö och en förändrad ljudmiljö som lokalt förändrar ekosystemet. Detta kan potentiellt påverka t ex fisklekens framgång. Denna mer långsiktiga påverkan måste även beskrivas och relateras till beståndets känslighet.
- Beskrivning av påverkan på fiskarter som företar vandringar, beskrivning av eventuella vandningsstråk för fisk inom verksamhetsområdet och dess påverkansområde

- Verksamhetens generering av undervattensbuller, beskrivning av undervattenbullers påverkan på fisk och marina däggdjur vid anläggande och vid drift. Detsamma bör göras för bullergenererande undersökningar inför anläggandet (tex bottenundersökningar med seismisk utrustning).
- Tidplan för utförande med förslag till tidsrestriktioner under ekologiskt känsliga perioder för exempelvis tumlare och lekande fisk.
- Skyddsåtgärder inför och under anläggning-, drifts- och avvecklingsfaserna
- Påverkan på svenskt yrkesfiske och fritidsfiske
- Förekomst och eventuell direkt och indirekt påverkan på rödlistade arter samt arter listade av Helcom och Ospar som hotade.
- Påverkan på förekomst och spridning av främmande arter till följd av projektet.
- Påverkan på en art kan ha konsekvenser för en annan sett i ett större ekosystemperspektiv, men även på lokal skala. Effekter på större skala och effekter över tid såsom trofiska interaktioner är därför också en viktig del att beskriva.
- Potentiell spridning av miljöfarliga ämnen från vindkraftverken.

För ytterligare information se HaV:s webb:

<https://www.havochvatten.se/arbete-i-vatten-och-energiproduktion/vindkraft-till-havs/detta-bor-inga-i-en-miljokonsekvensbeskrivning-mkb.html>

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelingschefen Johan Kling efter föredragning av utredaren Olivia Langhamer. I den slutliga handläggningen av ärendet har enhetschefen Johan Stål och verksjuristen Fredrik Lindgren medverkat.

Johan Kling